

Tatenický zpravodaj

21.9.2020

Informace obecního úřadu

Vydává Obecní úřad v Tatenici, číslo 3/2020, registrováno MK ČR pod číslem E12831, cena zdarma

Fotografická soutěž

Připomínáme, že Dobrovolný svazek obcí Lanškrounsko vyhlásil už letos na jaře fotografickou soutěž LANŠKROUNSKO 2020. Soutěž je určena pro všechny občany obcí regionu Lanškrounska a soutěžní kategorií je Krajina a příroda Lanškrounska. Uzávěrka soutěže je 31.10.2020. Pravidla soutěže včetně výher, technických požadavků na fotografie apod. najdete na elektronické i fyzické úřední desce naší obce.

Nabídka palivového dřeva trvá

Zaměstnanci naší obce stále pracují v obecních lesích na zpracování palivového dřeva. Dřevo je většinou smrkové, nařezané na metrové kusy. Cena za 1 mpr (metr prostorový) je 575 Kč včetně DPH. V případě zájmu dřevo dovezeme k vám domů. Cena dopravy traktorem je 363 Kč včetně DPH. Zájemci se mohou hlásit na obecním úřadě nebo starostovi obce.

Den otevřených dveří – nový bytový dům

Stavba bytového domu se šesti byty pro sociální bydlení bude dokončena letos v říjnu. Všechny vás zveme na prohlídku bytového domu, kterou plánujeme na sobotu 31. října od 16 do 18 hodin.

Vladimír Žák, starosta

Zprávy z činnosti Základní školy a Mateřské školy Tatenice

Vážení občané, rodiče, žáci, děti a příznivci naší školy.

Léto se s námi pomalu, ale jistě loučí. Pro školu to znamená, že nastává nový školní rok 2020/2021. Složitou situaci s pandemií koronavirem SARS-CoV a onemocněním COVID-19 zvládáme bez problémů. Na jaře probíhala distanční výuka. Přes veškeré komplikace se nám podařilo úspěšně zakončit starý školní rok a zahájit nový školní rok. Všichni žáci obdrželi vysvědčení a postoupili do vyšších ročníků. Ve škole jsme se v červnu důstojně rozloučili s devátáky, v září jsme přivítali nové prvňáčky, kteří k nám většinou postoupili z naší mateřské školky.

Naši učitelé také nezháleli a kromě distanční výuky se vzdělávali. Absolvovali bezpočet kurzů a seminářů z oblasti ICT, osobnostního rozvoje, matematické a jazykové gramotnosti a další.

Ve škole jsme zavedli nová hygienická opatření, vybavili jsme školu dávkovači dezinfekce na ruce u všech vchodů, na WC jsme instalovali dávkovače mýdla a osoušeče rukou. Žáky a děti poučujeme o zásadách hygieny a bezpečnosti.

V novém školním roce bude navštěvovat naši základní školu celkem 119 žáků, což je o 3 žáky více než v minulém školním roce. Mateřskou školu bude navštěvovat 46 dětí, což je o 2 děti více než v loňském školním roce.

Díky podpoře starosty obce Tatenice a jejich zastupitelů jsme do školní kuchyně pořídili nový konvektomat a pokročili jsme v přípravě vybudování nového víceúčelového hřiště na školním dvoře.

Mgr. Martin Joza, ředitel školy

Základní škola

1. stupeň

V tomto školním roce jsme 1. září slavnostně přivítali 9 prvňáčků – 2 dívky a 7 chlapců.

Jejich třídní učitelkou se stala Mgr. Ivana Zatloukalová.

Další ročníky 1. stupně navštěvuje celkem 50 žáků. Přestože máme letos díky pandemii ztížené podmínky, snažíme se, aby děti trávily smysluplně i volný čas a nabízíme následující zájmové kroužky:

Klub šikovných dětí - 1. ročník

Klub šikovných dětí - 3. ročník

Klub šikovných dětí - 4. ročník

Výtvarné hrátky - 2.ročník

Hra na zobcovou flétnu - 2. ročník

Hra na kytaru - 5. ročník

Sborový zpěv - 5. ročník

Rádi bychom dětem i v tomto školním roce zpestřili výuku různými projekty, exkurzemi, školními výlety a dalšími aktivitami. Vše bude záležet na vývoji současné situace spojené s onemocněním COVID-19.

Všem dětem i rodičům přejeme, aby byl tento školní rok úspěšný a společnými silami jsme vše zvládli.

Mgr. Radomíra Divíšková

2. stupeň

I přes obtížnou situaci se nám podařilo úspěšně zakončit školní rok. Slavnostním předáním vysvědčení v obřadní síni jsme se rozloučili s žáky 9. ročníku. Ti výjimečně konali pouze jedno kolo přijímacích zkoušek na střední školy, přesto byli všichni úspěšní a na vybrané školy byli přijati.

Nyní v září začali studovat na těchto školách:

Jaroslav Hamřík – SOŠ a SOU Lanškroun – Mechanik elektrotechnik

Tadeáš Heger – VOŠ a SŠ automobilní Zábřeh – Autoelektrikář

Jaroslav Knápek – ISŠ Moravská Třebová – Bezpečnostně právní činnost

Radim Michal – ISŠ Moravská Třebová – Zedník

Veronika Pavlíčková – VOŠ a SZŠ Ústí nad Orlicí – Praktická sestra

Adéla Poláchová – SŠ obchodu, řemesel a služeb Žamberk – Cukrářka

Aneta Pultarová – SŠZ Lanškroun – Veterinářství

Petr Skala – SOU opravárenské Králíky – Opravář zemědělských strojů

Markéta Tarešová – SŠ sociální péče a služeb Zábřeh – Sociálně správní činnost

Všem žákům přejeme na nových školách hodně úspěchů.

Prvního září jsme zahájili nový školní rok, který bude zřejmě opět probíhat ve složitějších podmínkách. Věříme, že se nám vše podaří zdárně zvládnout. Máme pro žáky naplánovanou řadu akcí a doufáme, že je budeme moci realizovat.

Žáci 9. ročníku se 11. září zúčastnili exkurze a preventivního programu v Krizovém centru v Žamberku. Na listopad máme naplánovaný Halloween, tentokrát pouze pro 9. třídu, a pro celou školu vzdělávací program Da Vinci, který jsme museli na jaře odložit. Dále připravujeme pořad Používám Mozek – Jak se naučit na jedničku. V prosinci by to mělo být Rozsvěcení vánočního stromu, Vánoční výstavka a dílničky, Vánoční besídka, v lednu lyžařský výcvik aj. Vše bude ovšem záviset na epidemiologické situaci.

PhDr. Jana Žáková

Mateřská škola

Školní rok 2020/2021 začal v úterý 1.9.2020. I když byl celý den deštivý, dětem se v MŠ líbilo a 1. den jsme si i s novými dětmi společně všichni užili.

Nové děti si na prostředí mateřské školy zvykají postupně dle Adaptačního programu, který je již osvědčený a vyhovuje potřebám dětí i rodičům.

Od 1.9.2020 pracuje v mateřské škole nová asistentka, která pomáhá učitelkám v obou třídách MŠ, především ale dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tak jako 2. pololetí minulého školního roku, tak i začátek tohoto školního roku byl ovlivněn řadou opatření ohledně nemoci COVID-19. Ministerstvo školství vydalo „Manuál“, podle kterého byla i v naší mateřské škole zavedena organizační a hygienická opatření proti šíření této nemoci. Na začátku školního roku proběhly v obou třídách MŠ schůzky s rodiči dětí, které navštěvují naši MŠ. Rodiče tak dostali hned na začátku školního roku potřebné informace.

Učitelky MŠ i tento školní rok připravily pro děti řadu standardních i nadstandardních aktivit na celý školní rok. V průběhu září začne v mateřské škole činnost výtvarného kroužku pod vedením p. učitelky Kateřiny Květenkové Dis. V říjnu začne svoji činnost i logopedická poradna v mateřské škole pod vedením p. učitelky Bc. Ludmily Kovářové.

Na začátku září vystupovaly starší děti z MŠ na vítání občánků na místním zámku. Začátkem října navštíví naši MŠ divadélko JO-JO s „Pohádkou z lesní školky“. V průběhu školního roku nás divadélko navštíví ještě 4x s pěknými pohádkami.

V říjnu proběhne v mateřské škole naučný program „Sovičky“, při kterém si děti prohlédnou dravce a sovičky zblízka a dozvědí se o nich mnoho zajímavého. V tomto měsíci navštíví naši MŠ klinická logopedka za účelem logopedického vyšetření dětí. Koncem října čeká děti v MŠ fotografování profi firmou z Brna s podzimní tematikou. V říjnu máme v MŠ společně naplánovanou „Drakiádu“ za příznivého větrného počasí a společně „Dlabání a zdobení dýní“. To jsou akce, při kterých si vždy užijeme společně spoustu legrace.

Krásný podzim nám dává mnoho příležitostí k poznávání a pozorování okolí mateřské školy a přírody kolem nás. Na vycházkách do přírody děti poznávají mnoho nového, společně si hrajeme, sbíráme přírodniny, které využijeme při „podzimním tvoření“ a při výrobě skřítek „Podzimníčků“.

Budeme doufat, že nám všem krásný podzim plný sluníčka vydrží co nejdéle.

Za celý kolektiv MŠ:

Alena Koppová

Společenská kronika

Přivítali jsme do života: Amálii Kučerovou (3.7.) Elišku Kuttichovou (12.7.)
Matyáše Knápka (1.9.)

Sňatek uzavřeli:

Michala Bajzová (Jablonec n.O.) a Jaroslav Peřina (Ústí nad Orlicí) (24.7.)
Michaela Hrubčíková (Tatenice) a Martin Polička (Tatenice) (5.9.)

Srdečně blahopřejeme k významnému životnímu jubileu:

88 let	Cecilie Květenská	88 let	Jarmila Kuběnková
83 let	Marie Prokopová	80 let	Amálie Zatloukalová
70 let	Marie Bartošíková	70 let	Josef Bartošík
70 let	Zdena Pecháčková		

Rozloučili jsme se s: Kristýnou Ficnarovou (8.8.) Miroslavem Jílkem (10.8.)
Miroslavem Špalkem (20.9.)

Skvost moravské renesance – zámek Tatenice

Vesnice Tatenice se poprvé připomíná v roce 1267. Patřila do sféry moravskotřebovského dominia Boreše z Riesenburgu. Pak menší díl měl připadnout ke klášteru Koruna P. Marie u Krasíkova, větší pak k hradu Hoštejnu a Šilperku (Štítý). V roce 1298 měl Jaroslav ze Šternberka, majitel statků Hoštejna a Šilperka, pojistit své matce Hátě věno na tatenické tvrzi ve výši 500 kop grošů. Ovšem tato informace je velmi těžko ověřitelná. Tatenická tvrz patrně vznikla později, snad už kolem roku 1350, kdy je ve vesnici uváděn kostel s farou.

Od Hoštejna byla Tatenice oddělena v roce 1412 a do roku 1418 ji vlastnila Markéta ze Šternberka, provdaná za Hanuše z Lipé. Od Viléma z Vizenberka ji roku 1446 koupili bratři Půta a Hereš ze Sovince a Doubravice a Hereš patrně na ni sídlil. Tvrz se však uvádí až v roce 1490, po devítiletém držení Janem z Dalčic. Načas tvrz ztratila sídelní funkci mezi léty 1517 a 1568, kdy Tatenice patřila k větším celkům.

Bohunka Meziříčská z Lomnice a ze Šilperka (manželka Hynka Berky z Dubé) prodala v roce 1568 Tatenici Zikmundu Švejnhovu ze Švejnhauzu. Když Zikmund Švejnhov zemřel v roce 1597 bez dětí, dědil Tatenici jeho bratr Jan.

Po roce 1600 kupuje od Švejnhovů Tatenici Ladislav Velen ze Žerotína, majitel panství Moravská Třebová, Zábřeh a později i Ruda nad Moravou, jeden z nejvýznamnějších moravských šlechticů tehdejší doby.

Zdá se, že původní tvrz v Tatenici byla zřejmě rozsáhlá a připomínala spíše hrádek, což by bylo na významném místě obchodní cesty z Čech na Moravu celkem logické. Typická trojprostorová tvrz se zachovala ve východním křídle objektu. Původní valené klenby s otisky širokého bednění mají dvě jižní místnosti přízemí a sklepy. Překvapující je velká síla zdiva do nádvoří, patrně ze staršího objektu gotické tvrze (1400). K tvrzi měla patřit údajně věž přiložená na jihu k paláci, po jejím stržení zde měla stát panská myslivna. Počátky tvrze klade provedení kleneb, okosených sklepení, okének a odstraněného portálku s půlkruhovou archivoltou do doby okolo poloviny 15. století. Pozůstatkem tvrze je nepochybně dnes samostatně stojící věžovitá budova na jihozápadě nádvoří (fragment jižního křídla). V přízemí patrové budovy jsou nyní 4 klenuté místnosti a schodiště. Jak již bylo řečeno, součástí tvrze měla být i věž, později myslivna, jihovýchodně od dnešního zámku.

Ladislav Velen ze Žerotína nechal v místech tvrze vybudovat skvostný pozdně renesanční výstavný zámek. Tato budova, která byla zmenšenou kopií velkých čtyřkřídlých renesančních zámků, měla sloužit Žerotínu hlavně pro pobyt v době lovu. Podle letopočtu na hlavním portálu bylo budování zámku patrně zakončeno v roce 1606, zámek byl zřejmě budován v letech 1602 - 1606. Někdy bývá tato stavba dávana do souvislosti se zámkem v Moravské Třebové, který patřil stejnému stavebníkovi, ale vznikal v pozdějších letech. V každém případě se zdá být pravděpodobné, že zde také působil Giovanni Motalla z Castasegni.

Podle popisu z roku 1757 byl zámek čtyřkřídlý jednopatrový, kolem nádvoří se sloupovými arkádami, které v severním a západním křídle spočívaly na osmi sloupech, ve východním pak na šesti sloupech. Dá se předpokládat, že v době svého vzniku (1606) byly arkády na jižním křídle. Vnější strana loubí byla zdobena tesanými figurami a reliéfy, jak to bylo běžné u moravských staveb (Moravská Třebová). Jihovýchodně stála údajně velká věž, na kterou nechal pověsit zvon Ladislav Velen ze Žerotína, po jejím stržení zde byla postavena myslivna. Po severní straně byl zemanský dvůr, do prostranství mezi ním a zámkem vedl třídílný vjezd se železnými vraty.

Interiér zámku dodnes fascinuje skvostnou štukovou výzdobou. Klenuté místnosti se štukovou výzdobou se nacházely jak v přízemí, tak i v patře, a to ve většině místností (přízemí bylo zcela zaklenuto) tatenického zámku.

Ladislav Velen se aktivně účastnil protihabsburského povstání v letech 1619-1620, a to jako moravský zemský hejtman. Také pro něj byla připravena konfiskace jeho majetku a šibenice. Proto v roce 1621 uprchl ze země. Jeho majetky byly konfiskovány a moravskotřebovské panství i s Tatenicí připadlo bývalému Žerotínovu příteli Karlu z Liechtensteina, který se postavil na stranu císaře, tj. Habsburků. Není vyloučeno, že Žerotín hostil na tatenickém zámku právě

Karla z Liechtensteina. Toho Žerotín hostil ve svém zámku v Rudě nad Moravou. Tento zámek je Tatenici značně podobný. Liechtenstein připojil Tatenici k svému panství Zábřeh, jehož součástí byla až do konce feudalismu. (V letech 1850- 1960 byla Tatenice součástí okresu Zábřeh a kraje Olomouc). Zámek se změnil v pouhé obydlí vrchnostenského úředníka, který spravoval tatenický dvůr. V roce 1787 za Aloise Josefa z Liechtensteina byl zdejší dvůr v rámci pozemkové reformy, tzv. rabizace, rozparcelován a jeho pozemky pronajaty poddaným. Budovy dvoru a rovněž i zámek byly změněny v obytné a hospodářské budovy nájemců. (Zámek měl obdržet zdejší statkář). V roce 1798 zámek spolu s dalšími 24 domy ve vsi vyhořel a po požáru bylo strženo jeho jižní křídlo a západní křídlo jen provizorně opraveno. Arkádové chodby kolem nádvoří byly taktéž strženy. V místě zbořeného jižního křídla byla postavena s využitím původního zdiva nová hospodářská a obytná budova. Hospodářské budovy taktéž přiléhaly k severnímu křídlu zámku a zabíraly téměř třetinu nádvoří. Část severního křídla byla upravena jako hostinec. Tímto způsobem zůstal zámek využíván až do roku 1945, po odsunu Němců zůstal z větší části neobydlený a sloužil jako sklady, ve východním křídle bylo umístěno i kino.

Celkový špatný stav objektu vedl koncem 60. let 20. století k rozhodnutí zámek zdemolovat, naštěstí zde začala v letech 1972-1985 rozsáhlá generální oprava pod vedením PU Pardubice, kde tisíce brigádnických hodin na záchraně zámku odpracovali právě občané Tatenice.

V průběhu rekonstrukce byly odstraněny nevhodné hospodářské přístavby, ale také jižní křídlo a západní, kde se nacházely také klenuté sály s pásovými štuky na hranách a stropních zrcadlech a část severního křídla, bylo odstraněno. Bylo zrekonstruováno východní a severní křídlo. To bylo rozšířeno na západním konci přístavbou v místě zbořené části. Obnoveno bylo také nádvorní schodiště a ve východním křídle arkáda patra. Celý objekt byl pokryt omítkou s renesančním psaníčkovým sgrafitem. Po dokončení stavby byla provedena obnova nádherné štukové výzdoby přízemních místností severního křídla, která patří k nejbohatším na Moravě a její jednodušší obdoba se nachází v hranickém zámku.

Je charakteristické, že se vnitřní úpravy takřka nedotkly prostoru původní tvrže.

Dle popisu z konce 70. let měl zámek zachována dvě křídla hlavní budovy (východní a severní); jednopatrové z lomového zdiva, hladká s novou sedlovou střechou (původní renesanční byla patrně vyšší), na nároží bosáž, mezi patry kordonová římsa, na vnějších fasádách renesanční obdélná okna s profilovanými šambránami a kamennými římsami; v severním průčelí obdélný portál se světlíkem a římsou a velký hlavní portál s polokruhově zakončeným vjezdem v edikule s postranními bosami a tesanými orlicemi, v kladí latinský nápis s letopočtem 1606, v nádstavci znak Ladislava Velena ze Žerotína a jeho ženy Bohunky z Kunovic a tesaní delfini. Na nádvorní straně severního křídla je obdobný portál; po jeho straně stopy schodiště do patra (zde se nacházela pouze dvě renesanční okna), v severovýchodním koutě zlomek valené klenby původní arkádové chodby, na nádvorní straně východního křídla nová přístavba s nově budovanými pilířovitými arkádami v patře, původní je pouze polokruhově zakončený portálek do sklepů. V obou podlažích byly klenby bohatě zdobené ornamentálním štukem a freskami, klenby zachovány v přízemí a na schodišti, v patře pouze zlomkovitě ve východním křídle. Klenby valené, v jižní níže položené části východního křídla mohutné, hladké, v ostatních místnostech a v průjezdu s výsečemi a štukovými dekorativními pasy a zdobnými poli; v úzké místnosti východního křídla v polích zrcadlové klenby, malované krajiny s hrady (poškozené, buď zcela přemalované, anebo z 19. století), na hladké valené klenbě schodiště severního křídla geometrická síť štukových pásů, na druhém rameni složitý obrazec stáječících se tvarů. K severnímu křídlu přiléhala dlouhá obdélná budova, zřejmě bývalé stáje. Na severní fasádě byl i otisk valené klenby.

V interiéru opraveného zámku byly umístěny kanceláře obecního úřadu, knihovna, společenský sál, obřadní síň (hlavní sál) a taktéž hostinec.

Je pravděpodobné, že i článek ve vlastivědném sborníku Severní Morava 16/1968 od kunsthistoričky M. Lejskové-Matyášové - Renesanční štuková výzdoba interiérů v severomoravských Tatenicích - pomohl k záchraně této vzácné památky. Autorka mj. uvádí: Je téměř neuvěřitelné, že o tomto pozoruhodném souboru pozdně renesančních štukových

stropů nebylo dosud v odborné literatuře pojednáno (tj. do r. 1968). August Prokop sice věnuje ve svém rozsáhlém díle „MarkgrafschaftMahren in KunstgeschichtlicherBeziehung III., Wein 1904” pozornost štukem zdobeným klenbám moravských zámků, ale Tatenici neuvádí. Nepovšimnul si ani jiného souboru, v mnohém velmi blízkého, a to ve značně vzdálených Hranicích, kde nacházíme řadu obdobných řešení v rozvrhu kleneb i jejich štukové dekorace. Přibližně stejné je zde i datum vzniku, počátek 17. století, přesněji jeho prvního desetiletí. Je tu však i rodová příbuznost: Tatenice byly budovány pro Ladislava Veleny ze Žerotína, Hranice v této fázi pro Jana Dětricha z Kunovic, jehož manželka Marie Anna byla nevlastní dcerou Jana ml. ze Žerotína!, ten se totiž v roce 1580 oženil s Annou vdovou po Janu z Kunovic, dědičkou zámku v Hranicích po otci Janu st. Kropáčovi z Nedvědomí. Není tedy vyloučeno, že příbuzenské styky byly i příčinou vzájemné výměny výtvarníků- dekorátérů , zde i přímo štukatérů, jak to bylo v renesanční době obvyklé. Nacházíme zde totiž tolik (na Kolštejně nikoli Losinách) analogie ve výzdobě štukových stropů, že bychom spíše pochybovali o opaku.

Je zde též rozvrh valených kleneb s lunetovými výsečemi, souběžně s vrcholnicí řazená kruhová a pravoúhlá pole, spojená volně přímočarými úseky, dekorativní pojednání jejich silně plastických rámů i hran lunetových výsečí s jemným dekorem, v němž převažují rovněž vejcovce, perlovce a arabeskovité dezény, spirály, kladené proti sobě opačným směrem, hlavičky andílků, rozety, vějířky, lví maskarónky, liliové motivy a drobné hvězdičky. Navíc je zde jedině v některých sálech střídání vyššího a nízkého reliéfu, při čemž nižší tvoří jakousi podkladovou plochu základních polí, pokrytou zavíjeným a obíjeným ornamentem, vyšší výrazné linie rámů a ústřední rozety s vějířky.

Na Moravě po skromných počátcích na Buchlově a ve Velkých Losinách začínají se ve 2. polovině 16. stol. objevovat už náročnější obrazce s lištami a rozetami jako v domě na jihlavském náměstí nebo na zámku v Jaroslavicích. Ze zámeckých kaplí v Telči je Tatenicím bližší bývalá kaple sv. Jiří a ze tří vpravdě již náročných štukových výzdob ze sklonku 16. stol., které představují zámky v Bučovicích, Brtnici a Rosicích, zřejmě klenba císařského sálu v Bučovicích, kde již bylo řečeno vskutku poslední slovo o možnostech, které technika štuku skýtala. S Tatenicí, především s hlavním, nejbohatěji vypraveným sálem, spojuje tzv. bučovický sál jeho vysoce pozoruhodná a náročná figurální výzdoba jako spíše celkový rozvrh klenby s užitím kruhových terčů a bohaté rámování ohraničujících a dělicích hran.

Tatenické stropy, jejichž poměrně vysoké štukové ornamenty byly ve většině případů již častěji obíleny, čímž byl značně znevýrazněn i jejich reliéf, volají samy po včasné záchraně, v některém případě i po uvolnění od vestavěné příčky, a v každém případě po takové kulturní náplni, která by jim zaručila trvalou památkovou ochranu.

Jen tak je možno zachránit celý soubor ještě i generacím, které přijdou po nás. Konec citace kunsthistoričky Milady Lejskové -Matyášové z roku 1968.

Do roku 1985 se podařilo nejhodnotnější část zámku skutečně zachránit. Škoda je dnes strženého západního křídla. Dnes je možno vidět nádherně opravený strop průjezdu, a to po dobu otevíracích hodin obecního úřadu. Snad se v budoucnu alespoň přes prázdniny bude možné shlédnout další místnosti zámku i s hlavním sálem, dnešní obřadní místností.

LITERATURA:

MUSIL, F : *Hrady, tvrze a zámky okresu Ústí nad Orlicí* 1995
PLAČEK, M : *Hrady a zámky na Moravě a Slezsku* 1996
PLAČEK, M : *Ilustrovaná encyklopedie Moravských hradů, hrádků a tvrzí* 2001

SPURNÝ, F: *Hrady a zámky v Čechách na Moravě a ve Slezsku, Severní Morava* 1983

Zpracoval S. Hošek